

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๐๔๐

ที่ นร ๐๔๐๓ (กร.๔)/ ๓/๖๐๕

วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงการบริหารจัดการและการกำกับดูแลทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์
เครดิตยูเนียน พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอเรื่องร่างกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติสหกรณ์
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ร่างกฎกระทรวงการบริหารจัดการและการกำกับดูแลทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์
และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. เสนอมาเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบในร่างกฎกระทรวง
ดังกล่าว ทั้งนี้ ได้พิจารณาแล้วเห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์)

รองนายกรัฐมนตรี

ร่าง
กฎกระทรวง
การบริหารจัดการและการกำกับดูแลทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์
และสหกรณ์เครดิตยูเนียน
พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘๙/๒ (๔) (๕) (๗) (๑๐) และ (๑๓) และมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“สหกรณ์” หมายความว่า สหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“ชุมนุมสหกรณ์” หมายความว่า ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“สหกรณ์ขนาดใหญ่” หมายความว่า สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ที่มีขนาดสินทรัพย์ตั้งแต่ห้าพันล้านบาทขึ้นไป และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์หรือชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของสหกรณ์

“สหกรณ์สมาชิก” หมายความว่า สหกรณ์ซึ่งเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์

“สหกรณ์อื่น” หมายความว่า สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ยกเว้นสหกรณ์สมาชิก

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์

“ผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาต” หมายความว่า บุคคลผู้มีใบรับรองวิทยฐานะจากสมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทยหรือสมาคมนักประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์

“ลูกหนี้เงินกู้” หมายความว่า ลูกหนี้ที่เกิดจากสัญญาเงินกู้ รวมถึงลูกหนี้อื่นอันมีมูลหนี้ที่เกิดจากการให้เงินกู้ เช่น ลูกหนี้เงินกู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกหนี้เงินกู้ขาดสมาชิกภาพ ลูกหนี้เงินกู้ระหว่างดำเนินคดี ลูกหนี้เงินกู้ตามคำพิพากษา

“ลูกหนี้อื่น” หมายความว่า ลูกหนี้อันมีมูลหนี้ที่มีได้เกิดจากการดำเนินธุรกิจตามข้อบังคับของสหกรณ์ เช่น ลูกหนี้เงินยืมทดรอง ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี ลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง

“งวดชำระหนี้” หมายความว่า งวดเดือนที่สมาชิกผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือน

“หนี้และภาระผูกพัน” หมายความว่า

(๑) จำนวนเงินที่เบิกจากวงเงินเบิกเกินบัญชีหรือเงินกู้ยืมอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

(๒) จำนวนเงินกู้เฉพาะส่วนที่ได้รับเงินกู้มาแล้วของสัญญาเงินกู้ที่ระบุนการจ่ายเงินกู้หลายงวด

(๓) จำนวนเงินกู้ของทุกสัญญาที่ระบุเงื่อนไขให้สหกรณ์รับเงินกู้เพียงงวดเดียวหรือครั้งเดียว

(๔) จำนวนเงินที่ระบุในตัวสัญญาใช้เงินเพื่อการค้ำประกันการกู้ยืมหรือการค้ำประกันอื่นซึ่งสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์เป็นผู้ออกและยังไม่ได้ชำระเงินตามที่ระบุในตัวสัญญาใช้เงิน

(๕) จำนวนเงินที่รับฝากจากสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ แต่ไม่รวมถึงจำนวนเงินที่ชุมนุมสหกรณ์รับฝากจากสหกรณ์สมาชิก

(๖) จำนวนเงินที่รับฝากจากสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์และนิติบุคคลตามมาตรา ๔๖ (๕)

“ดอกเบี้ยเงินรับฝาก” หมายความว่า เงินหรือสิ่งอื่นที่อาจคำนวณได้เป็นเงินซึ่งผู้ฝากเงินได้รับตอบแทนเนื่องจากการฝากเงิน ทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึงผลตอบแทนเนื่องจากการฝากเงินตามหลักศาสนาอิสลาม

“การกันเงินสำรอง” หมายความว่า การกันเงินสำรองไว้เป็นค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ ซึ่งถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบการเงิน เพื่อแสดงยอดคงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บได้

“ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ” หมายความว่า การกันเงินสำรองโดยการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้เงินกู้ และลูกหนี้อื่นในส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ ซึ่งถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้เงินกู้ และลูกหนี้อื่นในงบการเงินเพื่อให้แสดงยอดคงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้เงินกู้ และลูกหนี้อื่น

หมวด ๑

การให้กู้และการให้สินเชื่อ

ข้อ ๒ สหกรณ์จะให้เงินกู้แก่สมาชิกได้สามประเภทตามวัตถุประสงค์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน เป็นการให้เงินกู้ในกรณีสมาชิกมีเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วน โดยกำหนดงวดชำระหนี้ได้ไม่เกินสิบสองงวด

(๒) เงินกู้สามัญ เป็นการให้เงินกู้แก่สมาชิกซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายหรือการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ต่าง ๆ โดยกำหนดงวดชำระหนี้ได้ไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบงวด

(๓) เงินกู้พิเศษ เป็นการให้เงินกู้แก่สมาชิกซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพหรือการเคหะหรือประโยชน์ในความมั่นคงหรือพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยกำหนดงวดชำระหนี้ได้ไม่เกินสามร้อยหกสิบงวด

การกำหนดงวดชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ ให้มีระยะเวลาชำระหนี้แล้วเสร็จไม่เกินกว่าอายุเจ็ดสิบห้าปี เว้นแต่การกู้เงินนั้นเมื่อรวมทุกสัญญาแล้วมีจำนวนไม่เกินค่าหุ้นและเงินฝากที่ผู้กู้มีอยู่กับสหกรณ์

ข้อ ๓ ในกรณีที่มีการทำสัญญาเงินกู้ใหม่สำหรับเงินกู้ประเภทเดียวกัน หรือมีการรวมสัญญาจะต้องชำระหนี้ตามสัญญาเดิมมาแล้ว ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินกู้สามัญไม่น้อยกว่าหกงวด
- (๒) เงินกู้พิเศษไม่น้อยกว่าสิบสองงวด

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช่บังคับในกรณีเป็นเงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินและวงเงินกู้ของผู้กู้ยังไม่เกินร้อยละสิบห้าของวงเงินกู้ทั้งหมด

ข้อ ๔ การให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์ต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์อย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน
- (๒) พฤติกรรมทางการเงินของผู้กู้
- (๓) ความสามารถในการชำระหนี้ในแต่ละงวด กรณีผู้กู้ซึ่งมีรายได้เป็นรายเดือน จะต้องมียอดเงินเหลือสุทธิหลังจากหักชำระหนี้แล้วไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบตลอดอายุสัญญา
- (๔) หลักประกันตามข้อ ๕

ข้อ ๕ การให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์ต้องจัดให้มีหลักประกันตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีเงินกู้สามัญ ให้ใช้สมาชิกสหกรณ์นั้น หรือหลักทรัพย์ หรือใช้สมาชิก สหกรณ์นั้นร่วมกับหลักทรัพย์ เป็นหลักประกันเงินกู้ ทั้งนี้ ห้ามมิให้นำเงินประกันชีวิต เงินฌาปนกิจ สงเคราะห์ หรือเงินอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกันมาพิจารณาเป็นหลักประกัน
- (๒) ในกรณีเงินกู้พิเศษ ให้ใช้ข้อส่งหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันเงินกู้ โดยให้ใช้ราคา ประเมินจากผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาตหรือราคาประเมินของทางราชการ

ข้อ ๖ การให้เงินกู้แก่สมาชิก ให้สหกรณ์พิจารณาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) การให้กู้ยืมเงินที่รวมกันทุกสัญญาแล้วตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป สหกรณ์ ต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้สมาชิกผู้กู้ส่งข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเพื่อประกอบการพิจารณาให้เงินกู้
- (๒) การให้กู้ยืมเงินที่รวมกันทุกสัญญาแล้วไม่ถึงสองล้านบาท สหกรณ์อาจกำหนดให้ สมาชิกผู้กู้ส่งข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เพื่อประกอบการพิจารณาให้เงินกู้ก็ได้

ข้อ ๗ ชุมนุมสหกรณ์จะให้เงินกู้แก่สหกรณ์สมาชิกหรือสหกรณ์อื่นได้ โดยผู้ขอกู้ต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) มีความมั่นคงทางการเงินและมีความสามารถในการชำระหนี้
- (๒) มีการบริหารจัดการที่ดีและได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ ของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๘ ในการให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่น ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ไม่เกินหกสิบงวด

ในการให้เงินกู้แก่สหกรณ์สมาชิก ให้ชุมนุมสหกรณ์กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบงวด

ข้อ ๙ ในกรณีที่สหกรณ์สมาชิกหรือสหกรณ์อื่นใช้หลักประกันเงินกู้ที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ใช้ราคาประเมินจากผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาตหรือราคาประเมินของทางราชการ

ข้อ ๑๐ สมาชิกของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ที่สมัครใจในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ต้องมีลักษณะหนี้ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหนี้จำนวนมากเกินกว่าสมาชิกจะสามารถส่งชำระจากเงินได้รายเดือนตามปกติอันเกิดจากเหตุอันจำเป็นโดยสุจริต

(๒) มีการผิดนัดชำระหนี้

(๓) เป็นหนี้ที่ต้องรับภาระหนี้สินที่มีจำนวนมากจนไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติในฐานะผู้ค้ำประกันหนี้รายอื่น

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ลูกหนี้เงินกู้มีปัญหาในการชำระหนี้ สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์อาจพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เงินกู้โดยดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ลดดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับให้แก่ลูกหนี้เงินกู้ หรือ

(๒) ผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ เช่น สหกรณ์ยอมให้ขยายงวดชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ให้แก่ลูกหนี้เงินกู้ พักชำระหนี้ต้นเงินให้แก่ลูกหนี้

ข้อ ๑๒ หนี้ที่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ต้องมีงวดชำระหนี้ไม่เกินสองร้อยยี่สิบงวด

ข้อ ๑๓ สหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องสอบทานกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ รวมถึงความถูกต้องของการจัดชั้นลูกหนี้เงินกู้และการกันเงินสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมการบริหารความเสี่ยง โดยมีแนวทางอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระคืนของลูกหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนด การประเมินราคาหลักประกัน และการอนุมัติวงเงินสินเชื่อ ต้องเป็นไปตามระเบียบ ขั้นตอน และวิธีการที่สหกรณ์กำหนดไว้ โดยจะต้องมีเอกสารหลักฐานที่จำเป็นครบถ้วน

(๒) ความถูกต้องครบถ้วนของนิติกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นไปตามเงื่อนไขในการอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ เช่น การจัดทำสัญญากู้ยืมเงิน การจัดทำสัญญาค้ำประกัน การจดจำนองหลักประกัน

(๓) การเบิกใช้วงเงินเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน และกระบวนการติดตามการใช้เงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม โดยเฉพาะลูกหนี้ประเภท สหกรณ์

(๔) การทบทวนวงเงินเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และมีการคำนึงถึง ความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

(๕) การจัดชั้นลูกหนี้เงินกู้และการกันเงินสำรองเป็นไปตามหมวด ๔ การจัดชั้น สินทรัพย์และการกันเงินสำรอง

(๖) การดำเนินการกับลูกหนี้ที่มีปัญหาในการชำระหนี้ ให้ระบุสถานะหรือขั้นตอน ที่สหกรณ์กำลังดำเนินการกับลูกหนี้ เช่น อยู่ระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หรืออยู่ระหว่าง พ้องร้องดำเนินคดี หรืออยู่ระหว่างบังคับหลักประกัน พร้อมทั้งรายละเอียดการดำเนินการพอสั่งเขป

(๗) การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ

ข้อ ๑๔ อัตราการสอบทานในรอบหนึ่งปีบัญชีของสหกรณ์ขนาดใหญ่ มีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ให้กู้ซึ่งเป็นสหกรณ์กำหนดให้สอบทาน

(ก) ลูกหนี้ซึ่งเป็นสมาชิก โดยมีปริมาณการสอบทานเงินให้กู้ต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละสิบของยอดคงค้างของลูกหนี้ แต่ไม่เกินสองร้อยละ ทั้งนี้ การสอบทานดังกล่าว ต้องครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่หนึ่งร้อยละแรก และครอบคลุมถึงเงินให้กู้ทุกประเภท

(ข) ลูกหนี้ซึ่งเป็นสหกรณ์อื่น กำหนดให้สอบทานทุกราย

(๒) ผู้ให้กู้ซึ่งเป็นชุมนุมสหกรณ์ กำหนดให้สอบทานลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ตามข้อ ๓๒ ทุกราย และให้สอบทานลูกหนี้ที่จัดเป็นชั้นปกติและกล่าวถึงเป็นพิเศษ โดยมีปริมาณ การสอบทานสินเชื่อต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของยอดคงค้างของลูกหนี้ ทั้งนี้ การสอบทานดังกล่าว ต้องครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่สิบรายแรก และลูกหนี้รายใหม่ทุกรายที่อนุมัติย้อนหลังหนึ่งปีนับจาก วันที่จัดทำแผนการสอบทานประจำปี

ข้อ ๑๕ สหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องจัดให้มีผู้สอบทานที่เป็นอิสระแยกออกจากสายงาน หรือกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ การพิจารณา อนุมัติการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ และต้องไม่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรม ด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ การพิจารณาอนุมัติการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ หรือประเมินราคาหลักประกัน รวมถึงต้องกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้สอบทานไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้ อาจมอบหมายให้ผู้ตรวจสอบกิจการเป็นผู้สอบทานก็ได้

ข้อ ๑๖ สหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องจัดทำแผนงานการสอบทานประจำปี และเสนอ คณะกรรมการให้ความเห็นชอบให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับจากวันสิ้นปีทางบัญชี โดยให้จัดเก็บ แผนงานดังกล่าวไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์นั้น เพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ที่นายทะเบียน สหกรณ์มอบหมายสามารถตรวจสอบได้

ข้อ ๑๗ สหกรณ์ขนาดใหญ่และชุมนุมสหกรณ์ต้องจัดทำรายงานกระบวนการ สอบทานลูกหนี้ตามแบบรายงานที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ข้อ ๑๘ สหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องจัดเก็บเอกสารและหลักฐานการสอบทานทุกประเภท รวมถึงเอกสารและหลักฐานการสอบทานกระบวนการปฏิบัติงานและแบบรายงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายสามารถตรวจสอบได้ เอกสารและหลักฐานตามวรรคหนึ่งให้เก็บรักษาไว้อย่างน้อยเป็นระยะเวลาห้าปี

หมวด ๒

การรับฝากเงิน การก่อหนี้ การสร้างภาระผูกพัน และการค้าประกัน

ข้อ ๑๙ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์กำหนดดอกเบี้ยเงินรับฝากทุกประเภทให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด ซึ่งต้องไม่เกินเพดานอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่คณะกรรมการนโยบายการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดบวกสาม

ข้อ ๒๐ การเปิดบัญชีเพื่อรับฝากเงินหรือการรับฝากเงิน ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จัดให้ลูกค้าแสดงตนและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ข้อ ๒๑ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์สามารถกู้เงินจากผู้ให้กู้เงิน ดังต่อไปนี้

- (๑) สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์
- (๒) สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามที่มีกฎหมายจัดตั้ง
- (๓) กองทุนพัฒนาสหกรณ์
- (๔) กองทุนอื่นและนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเงินตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด

ข้อ ๒๒ ห้ามมิให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ออกหรือเสนอขายหลักทรัพย์หรือประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ข้อ ๒๓ ภายใต้บังคับของมาตรา ๔๗ การก่อหนี้และภาระผูกพันของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) สหกรณ์ออมทรัพย์จะก่อหนี้และภาระผูกพันได้ไม่เกินหนึ่งเท่าครึ่งของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรองรวมกัน
- (๒) ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับภูมิภาคจะก่อหนี้และภาระผูกพันได้ไม่เกินสองเท่าของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรองรวมกัน
- (๓) ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับประเทศจะก่อหนี้และภาระผูกพันได้ไม่เกินสามเท่าของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรองรวมกัน

(๔) สหกรณ์เครดิตยูเนียนและชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนจะก่อหนี้และภาระผูกพันได้ไม่เกินห้าเท่าของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรองรวมกัน

(๕) สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่จดทะเบียนจัดตั้งใหม่ไม่เกินสามปี หรือสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้จัดทำแผนปรับปรุงการดำเนินงานตามมาตรา ๑๖ (๔) ให้สามารถก่อหนี้และภาระผูกพันได้ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ

หมวด ๓

การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

ข้อ ๒๔ สินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ต้องเป็นสินทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพันประกอบด้วย

(๑) เงินสด

(๒) เงินฝากธนาคารตามมาตรา ๖๒ (๖)

(๓) เงินฝากชุมนุมสหกรณ์หรือตัวสัญญาใช้เงินที่ออกโดยชุมนุมสหกรณ์ที่มีระยะเวลาคงเหลือก่อนวันถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินหนึ่งปี ทั้งนี้ ให้ถือเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้ไม่เกินร้อยละห้าสิบของจำนวนที่ต้องดำรงสินทรัพย์

สำหรับสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้ถือเงินฝากชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่สหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้นเป็นสมาชิกเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้ทั้งจำนวน

(๔) หลักทรัพย์หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

(๕) หลักทรัพย์หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน คำประกันเฉพาะต้นเงินหรือต้นเงินรวมดอกเบี้ย

(๖) บัตรเงินฝากที่ออกโดยธนาคารที่มีระยะเวลาการฝากไม่เกินหนึ่งปี

(๗) ตัวแลกเงินหรือตัวสัญญาใช้เงินที่มีระยะเวลาคงเหลือก่อนวันถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินหนึ่งปีที่ธนาคารรับรอง สลากหลัง หรือรับอ่าววัล ทั้งนี้ โดยไม่มีข้อกำหนดจำกัดความรับผิดชอบของธนาคาร

(๘) ตัวสัญญาใช้เงิน บัตรเงินฝาก หรือใบรับฝากเงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ที่มีระยะเวลาคงเหลือก่อนวันถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินหนึ่งปี และได้รับการคุ้มครองจากสถาบันคุ้มครองเงินฝาก

(๙) หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ พันธบัตร หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจตามรายชื่อที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หน่วยงานของรัฐ หรือบริษัทบริหารสินทรัพย์

(๑๐) หน่วยลงทุนของกองทุนรวมที่มีวัตถุประสงค์ในการลงทุนตามมาตรา ๖๒ ที่สามารถซื้อขายคืนหน่วยลงทุนได้ทุกวันทำการ

(๑๑) สินทรัพย์อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๒๕ สหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๔ เฉลี่ยรายเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละสามของยอดเงินรับฝากทุกประเภท

จำนวนสินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงตามวรรคหนึ่ง ให้คำนวณโดยนำส่วนเฉลี่ยรายเดือนของยอดสินทรัพย์สภาพคล่องในทุกสิ้นวัน หาดด้วยส่วนเฉลี่ยรายเดือนของยอดเงินรับฝากทุกประเภทในทุกสิ้นวัน ทั้งนี้ ให้นับวันหยุดทำการรวมเข้าคำนวณด้วย

ข้อ ๒๖ สินทรัพย์สภาพคล่องของชุมนุมสหกรณ์ต้องเป็นสินทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพัน ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) สินทรัพย์ตามข้อ ๒๔ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) และ (๑๐)
- (๒) สินทรัพย์อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๒๗ ชุมนุมสหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๖ เฉลี่ยรายเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละหกของยอดเงินรับฝากทุกประเภท

จำนวนสินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงตามวรรคหนึ่ง ให้คำนวณโดยนำส่วนเฉลี่ยรายเดือนของยอดสินทรัพย์สภาพคล่องในทุกสิ้นวัน หาดด้วยส่วนเฉลี่ยรายเดือนของยอดเงินรับฝากทุกประเภทในทุกสิ้นวัน ทั้งนี้ ให้นับวันหยุดทำการรวมเข้าคำนวณด้วย

หมวด ๔

การจัดชั้นสินทรัพย์และการกั้นเงินสำรอง

ข้อ ๒๘ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จัดชั้นสินทรัพย์เฉพาะรายการลูกหนี้เงินกู้

ข้อ ๒๙ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จัดชั้นลูกหนี้เงินกู้ ดังต่อไปนี้

- (๑) ลูกหนี้จัดชั้นปกติ
- (๒) ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ
- (๓) ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน
- (๔) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย
- (๕) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ
- (๖) ลูกหนี้จัดชั้นสูญ

ข้อ ๓๐ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ พิจารณาลักษณะของลูกหนี้แต่ละราย เพื่อจัดชั้นลูกหนี้ ดังต่อไปนี้

- (๑) ลูกหนี้จัดชั้นปกติ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา
- (๒) ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันไม่เกินสามเดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืนแล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

(๓) ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่าสามเดือนแต่ไม่เกินหกเดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระไม่ว่าจะเป็นไปตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขเวลาตามสัญญา หรือวันที่สภกรรมหรือชุมนุมสภกรรมทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

(๔) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

(ก) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่เกินสิบสองเดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระไม่ว่าจะเป็นไปตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขเวลาตามสัญญา หรือวันที่สภกรรมหรือชุมนุมสภกรรมทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

(ข) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งสภกรรมหรือชุมนุมสภกรรมได้ฟ้องดำเนินคดีที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ

(๕) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

(ก) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่าสิบสองเดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระไม่ว่าจะเป็นไปตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขเวลาตามสัญญา หรือวันที่สภกรรมหรือชุมนุมสภกรรมทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

(ข) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งตามพฤติการณ์ไม่สามารถเรียกให้ชำระหนี้ได้

(ค) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องและสภกรรมหรือชุมนุมสภกรรมได้ยื่นขอเฉลี่ยทรัพย์

(ง) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถูกเจ้าหนี้รายอื่นหรือสภกรรมหรือชุมนุมสภกรรมฟ้องคดีล้มละลายและศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

(๖) ลูกหนี้จัดชั้นสูญ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

(ก) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถึงแก่ความตาย หรือศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นคนสาบสูญ และไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

(ข) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งมีหนี้ของเจ้าหนี้รายอื่นที่มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ที่อยู่ในลำดับก่อนสภกรรมหรือชุมนุมสภกรรมจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้ และสภกรรมหรือชุมนุมสภกรรมไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้

(ค) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งสภกรรมหรือชุมนุมสภกรรมได้ฟ้องลูกหนี้ หรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้อง และในกรณีนั้น ๆ ได้มีคำบังคับ หรือคำสั่งของศาลแล้ว แต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

(ง) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งสภกรรมหรือชุมนุมสภกรรมได้ฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลาย หรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และในกรณีนั้น ๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้ โดยศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้นั้น หรือลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย และได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว แต่ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ ที่จะชำระหนี้ได้

ข้อ ๓๑ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ตามข้อ ๓๐ ประเมินการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจากต้นเงินคงเหลือตามอัตรา ดังต่อไปนี้

(๑) ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	ร้อยละศูนย์
(๒) ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	ร้อยละยี่สิบ
(๓) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย	ร้อยละห้าสิบ
(๔) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ	ร้อยละร้อย
(๕) ลูกหนี้จัดชั้นสูญ	ร้อยละร้อย

ข้อ ๓๒ ลูกหนี้เงินกู้ตามข้อ ๓๐ (๓) ถึง (๖) ถือเป็นลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ให้ระงับการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยค้างรับ และไม่ให้บันทึกบัญชีดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์

กรณีสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์บันทึกบัญชีดอกเบี้ยค้างรับไว้ก่อนที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน

ข้อ ๓๓ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จัดชั้นลูกหนี้และประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้เงินกู้ซึ่งได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนดให้พ้นระยะเวลาที่ตั้งแ่่งงวดที่ค้างชำระตามสัญญาเดิมก่อนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้รวมกับระยะเวลาของงวดที่ค้างชำระตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ใหม่

ข้อ ๓๔ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้อื่นที่ค้างชำระ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี และให้ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวนของต้นเงินคงเหลือ

ข้อ ๓๕ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์นำรายการดังต่อไปนี้ มาพิจารณา ก่อนประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

(๑) จำนวนเงินที่ได้รับชำระหนี้หลังวันสิ้นปีทางบัญชี แต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน

(๒) เงินฝากสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ตามจำนวนเงินที่เจ้าของบัญชีเงินฝากดังกล่าวมีการทำสัญญาตกลงผูกพันค่าประกันหนี้ของลูกหนี้และให้สิทธิแก่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์สามารถหักเงินฝากของตนเพื่อชำระหนี้ได้

(๓) หลักทรัพย์รัฐบาล หรือหลักทรัพย์ที่กระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย และเจ้าของหลักทรัพย์นั้นได้ทำสัญญาตกลงผูกพันค่าประกันหนี้ของลูกหนี้ให้หักได้ตามมูลค่าหลักทรัพย์เท่าที่ได้นำมาเป็นหลักประกันกับสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์

(๔) ที่ดินหรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่จดจำนองไว้กับสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์กรณีประเมินโดยทางราชการให้หักได้เต็มจำนวน กรณีประเมินโดยผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาตให้หักได้ร้อยละเจ็ดสิบของราคาประเมิน ทั้งนี้ ต้องไม่เกินกว่าวงเงินที่ระบุไว้ในสัญญาจำนอง

ข้อ ๓๖ การกันเงินสำรองไว้เป็นค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัยจะสูญให้เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

หมวด ๕

การกำกับการกระจุกตัวของความเสี่ยง

ในการฝากเงิน ให้กู้เงิน ก่อหนี้และภาระผูกพันระหว่างสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์

ข้อ ๓๗ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จะฝากเงินหรือให้กู้เงินแก่สหกรณ์ทุกประเภทหรือชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์รวมกันแล้วแต่ละแห่งได้ไม่เกินร้อยละสิบของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ผู้ฝากเงินหรือให้กู้เงิน เว้นแต่การฝากเงินในชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็นสมาชิก

ข้อ ๓๘ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จะก่อหนี้และภาระผูกพันกับสหกรณ์ทุกประเภทหรือชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์รวมกันแล้วแต่ละแห่งได้ไม่เกินร้อยละสิบห้าของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ผู้ก่อหนี้และภาระผูกพัน เว้นแต่กรณี

(๑) สหกรณ์ขนาดเล็กก่อหนี้และภาระผูกพันกับชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็นสมาชิกรวมกันแล้วได้ไม่เกินทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์นั้น

(๒) สหกรณ์ขนาดใหญ่ก่อหนี้และภาระผูกพันกับชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็นสมาชิกรวมกันแล้วได้ไม่เกินร้อยละห้าสิบของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์นั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่สหกรณ์เครดิตยูเนียน

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๙ สัญญาเงินกู้ใดของสมาชิกที่ได้ดำเนินการไว้แล้วก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้สัญญานั้นยังคงใช้บังคับต่อไปจนกว่าสัญญานั้นจะเป็นไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาที่ตกลงไว้ เว้นแต่เป็นการทำสัญญาใหม่ภายหลังกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับอันเกี่ยวเนื่องกับสัญญาเดิมในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีสัญญาเงินกู้เดิมได้กำหนดงวดชำระหนี้ไว้ไม่เกินสองร้อยสี่สิบงวด ให้กำหนดงวดชำระหนี้ในสัญญาใหม่ได้ตามสัญญาเดิม

(๒) กรณีสัญญาเงินกู้เดิมได้กำหนดงวดชำระหนี้ไว้เกินกว่าสองร้อยสี่สิบงวด ให้กำหนดงวดชำระหนี้ในสัญญาใหม่โดยจะต้องมีการปรับลดงวดชำระหนี้ให้เหลือไม่เกินสองร้อยสี่สิบงวดภายในสิบปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

(๓) กรณีผู้กู้ซึ่งมีรายได้เป็นรายเดือนที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๔ (๓) ให้สหกรณ์ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ภายในสิบปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๔๐ ภายใต้บังคับตามข้อ ๖ (๑) ให้ขยายระยะเวลาการใช้บังคับตามกฎหมายกระทรวงนี้ออกไปอีกสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่กฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับ

ข้อ ๔๑ ภายใต้บังคับข้อ ๑๔ (๑) (ก) ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎหมายกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้สหกรณ์ขนาดใหญ่สามารถผ่อนปรนการดำเนินการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าของลูกหนี้คงค้าง แต่ไม่เกินจำนวนหนึ่งร้อยราย ทั้งนี้ การสอบทานดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่จำนวนห้าสิบลายแรก

ข้อ ๔๒ การก่อหนี้และภาระผูกพันใดของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๒๓ และได้ดำเนินการไว้ก่อนวันที่กฎหมายกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปได้ จนกว่าการนั้นจะสิ้นสุดไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาที่ตกลงไว้

ข้อ ๔๓ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ตามข้อ ๒๓ (๑) ถึง (๔) ที่มีหนี้และภาระผูกพันเกินกว่าที่กำหนดในกฎหมายกระทรวงนี้ ให้จัดส่งแผนการปรับลดหนี้และภาระผูกพันที่ผ่านการเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยแผนดังกล่าวต้องมีการปรับลดหนี้และภาระผูกพันลงปีละไม่ต่ำกว่าร้อยละสี่สิบห้าของวงเงินที่เกิน ทั้งนี้ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายกระทรวงนี้ภายในสี่ปีทางบัญชีนับแต่วันที่กฎหมายกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๔๔ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ดำเนินการปรับอัตราดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเฉลี่ยรายเดือนให้เป็นไปตามข้อ ๒๕ และข้อ ๒๗ แล้วแต่กรณี ภายในระยะเวลาสามปี นับแต่วันที่กฎหมายกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๔๕ ภายในห้าปีนับแต่วันที่กฎหมายกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถนับสินทรัพย์ตามข้อ ๒๔ (๓) เป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้ทั้งจำนวน

ข้อ ๔๖ ภายในสิบปีนับแต่วันที่กฎหมายกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนที่มีได้เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักเงินได้ ณ ที่จ่าย ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญโดยนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๔๗ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนเงินที่ต้องประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และทยอยประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่าร้อยละสิบในปีต่อไป จนกว่าจะเป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายกระทรวงนี้ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในห้าปีนับแต่วันที่กฎหมายกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๔๘ การฝากเงิน การให้กู้ และการก่อกำหนดและภาระผูกพันของสหกรณ์ หรือชุมนุมสหกรณ์ซึ่งมิได้ดำเนินการตามข้อ ๓๗ และข้อ ๓๘ อยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้การดำเนินการดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะสิ้นสุดไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่ตกลงไว้

ให้ไว้ ณ วันที่

พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ร่างกฎกระทรวงการบริหารจัดการและกำกับดูแลทางการเงิน
ของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอร่างกฎกระทรวงการบริหารจัดการและกำกับดูแล
ทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างกฎกระทรวง

เนื่องจากพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
สหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดหมวด ๔/๑ การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์
และสหกรณ์เครดิตยูเนียนไว้เป็นการเฉพาะ โดยมาตรา ๘๙/๒ (๔) (๕) (๗) (๑๐) และ (๑๓) โดยร่างกฎกระทรวง
ดังกล่าวกำหนดให้สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนสามารถให้เงินกู้และให้สินเชื่อต้องสอดคล้องกับ
การบริหารจัดการทางการเงินของสหกรณ์ สามารถรับฝากเงิน การก่อหนี้ และการสร้างภาระผูกพัน ซึ่งรวมถึงการ
กู้ยืมเงินหรือการค้ำประกัน ให้มีความเหมาะสม รัดกุม สอดคล้องกับลักษณะของธุรกิจของสหกรณ์ และต้องมีสภาพ
คล่องเพียงพอและดำรงสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว โดยที่มูลค่าไม่เปลี่ยนแปลงอย่างมี
นัยสำคัญเพื่อรองรับการไหลเข้าและไหลออกของกระแสเงินสด สามารถจัดชั้นการให้เงินกู้และการให้สินเชื่อหรือ
สินทรัพย์ให้สะท้อนถึงความสามารถในการชำระหนี้อย่างแท้จริงและการกันเงินสำรอง และสามารถจำกัดปริมาณการ
ทำธุรกรรมกับลูกหนี้และเจ้าหนี้รายใดรายหนึ่ง เพื่อเป็นการป้องกันการกระจุกตัวของความเสี่ยงไม่ให้สูงจนเกินไป
และสอดคล้องกับการบริหารจัดการทางการเงินของสหกรณ์ ทั้งนี้ ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ไม่ขัดหรือแย้งกับ
กฎหมายและเห็นควรดำเนินการเสนอเพื่อบังคับใช้เป็นกฎหมาย

๒. สาระสำคัญของร่างกฎกระทรวงฉบับนี้

(๑) การให้กู้และการให้สินเชื่อของสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์
เครดิตยูเนียนสามารถให้เงินกู้และให้สินเชื่อสอดคล้องกับการบริหารจัดการทางการเงินของสหกรณ์ที่มี
ประสิทธิภาพ

(๑.๑) สหกรณ์สามารถให้เงินกู้แก่สมาชิกได้สามประเภท คือ เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน เงินกู้
สามัญและเงินกู้พิเศษ โดยเงินกู้ทั้งสามประเภท มีการกำหนดวงระยะเวลาการชำระหนี้และกำหนดอายุของ
ผู้กู้ในการผ่อนชำระหนี้ดังกล่าว รวมถึงกำหนดวงชำระหนี้ในการทำสัญญาใหม่ หรือการรวมสัญญาทุกสัญญา

(๑.๒) กำหนดหลักเกณฑ์ การพิจารณาเงินกู้ หลักประกันเงินกู้ในเงินกู้ทั้ง ๓ ประเภท
ตามคุณสมบัติของผู้กู้ที่เป็นสหกรณ์หรือสมาชิก การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสมาชิก การตรวจสอบการทำ
ธุรกรรมทางการเงินระหว่างสหกรณ์กับสมาชิก หรือระหว่างสหกรณ์กับสหกรณ์ผู้กู้ รวมถึงกำหนดบทเฉพาะกาล
เกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญาเงินกู้ก่อนที่กฎกระทรวงฉบับนี้ใช้บังคับ

(๒) การรับฝากเงิน การก่อหนี้ และการสร้างภาระผูกพัน ซึ่งรวมถึงการกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกัน
ของสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนสามารถรับฝากเงิน การก่อหนี้ และ
การสร้างภาระผูกพัน ซึ่งรวมถึงการกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกัน ให้มีความเหมาะสม รัดกุม สอดคล้องกับลักษณะของ
ธุรกิจของสหกรณ์

(๒.๑) ให้สหกรณ์กำหนดดอกเบี้ยเงินรับฝากทุกประเภทเป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์
ประกาศกำหนด

(๒.๒) การเปิดบัญชีเพื่อรับฝากเงินหรือการรับฝากเงิน ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้ลูกค้าแสดงตนและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(๒.๓) สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ผู้กู้เงินสามารถกู้เงินได้เฉพาะจากสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภท ธนาคาร และสถาบันการเงินของรัฐที่มีวัตถุประสงค์ว่าด้วยการให้กู้ยืมเงิน รวมทั้งกองทุนและนิติบุคคลที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด และห้ามมิให้ทำนิติกรรมหรือประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๒.๔) การก่อกั้นและภาวะผูกพันของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ จะต้องอยู่ภายใต้มาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และหลักเกณฑ์ที่กำหนด และกำหนดให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่มีการก่อกั้นและภาวะผูกพันก่อนที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้นิติกรรมนั้นยังคงอยู่ต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดไปหรือมีหนี้และภาวะผูกพันเกินกว่าที่กำหนด ให้จัดส่งแผนการปรับลดหนี้และภาวะผูกพันที่ผ่านการเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยปรับลดหนี้และภาวะผูกพันลงปีละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๕ ของวงเงินที่เกินภายในสี่ปีทางบัญชี

(๓) การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีสภาพคล่องเพียงพอและดำรงสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว โดยที่มูลค่าไม่เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญเพื่อรองรับการไหลเข้าและไหลออกของกระแสเงินสด

(๓.๑) สหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง เฉลี่ยรายเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ของยอดเงินรับฝากทุกประเภท กำหนดทรัพย์สินที่เป็นสินทรัพย์สภาพคล่อง ต้องเป็นสินทรัพย์ที่ปราศจากภาวะผูกพัน รวมถึงกำหนดวิธีคำนวณอัตราการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

(๓.๒) ชุม นุม สห กรณ์ ตั อ ง ต ำ ร ง ส ิน ท ร ั พ ์ ส ภ า พ ค ล ่อ ง เฉ ล ี่ ย ร า ย ต ี อ น น ั อ ย ก ว ำ ร ั อ ย ล ะ ๖ ของยอดเงินรับฝากทุกประเภท กำหนดทรัพย์สินที่เป็นสินทรัพย์สภาพคล่อง โดยต้องเป็นสินทรัพย์ที่ปราศจากภาวะผูกพัน รวมถึงกำหนดวิธีคำนวณอัตราการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

(๓.๓) กรณีสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ ที่ยังดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ ให้ดำเนินการปรับอัตราดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเฉลี่ยรายเดือนภายในระยะเวลาสามปี

(๔) การจัดชั้นสินทรัพย์และกันเงินสำรองของสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนสามารถจัดชั้นการให้เงินกู้และการให้สินเชื่อหรือสินทรัพย์ให้สะท้อนถึงความสามารถในการชำระหนี้อย่างแท้จริงและการกันเงินสำรอง เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารการจัดการทางการเงินของสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

(๔.๑) ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จัดชั้นสินทรัพย์เฉพาะรายการลูกหนี้เงินกู้ลูกหนี้

(๔.๒) ให้สหกรณ์จัดชั้นลูกหนี้เงินกู้เป็น ๖ ระดับ โดยจัดตามลักษณะของลูกหนี้แต่ละราย รวมทั้งประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจากต้นเงินคงเหลือสำหรับลูกหนี้จัดชั้น ตามที่กฎกระทรวงกำหนด

(๔.๓) ในการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ หากมีหลักประกันรายการที่กำหนด ให้สหกรณ์นำมาหักออกจากต้นเงินคงเหลือก่อนประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี รวมทั้งลูกหนี้เงินกู้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้มีการจำแนกอายุหนี้ตามระยะเวลาการจัดชั้นลูกหนี้

(๔.๔) กำหนดให้มีบทเฉพาะกาล ภายใน ๑๐ ปี นับแต่กฎกระทรวงใช้บังคับให้สหกรณ์ที่มีได้เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักเงินได้ ณ ที่จ่าย ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามหลักเกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดโดยอนุโลม

(๕) การกำกับกฎกระทรวงจตุรกรรมทางการเงินของสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนจำกัดปริมาณการทำธุรกรรมกับลูกหนี้และเจ้าหนี้รายใดรายหนึ่ง เป็นการป้องกันการกระจุกตัวของความเสี่ยง (Concentration risk) ไม่ให้สูงจนเกินไปและสอดคล้องกับการบริหารการจัดการทางการเงินของสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

(๕.๑) กำหนดให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จะฝากเงินหรือให้กู้เงินแก่สหกรณ์ทุกประเภทหรือชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทรวมกันแล้วแต่ละแห่งได้ไม่เกินร้อยละสิบของทุนเรือนหุ้นร่วมกับทุนสำรองของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ผู้ฝากเงินหรือให้กู้เงิน แต่ไม่นับรวมถึงการฝากเงินในชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็นสมาชิก

(๕.๒) สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ก่อนนี้และภาระผูกพันกับสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทรวมกันแล้วแต่ละแห่งได้ไม่เกินร้อยละ ๒๕ ของทุนเรือนหุ้นร่วมกับทุนสำรองของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ ผู้ก่อนนี้และภาระผูกพัน ยกเว้นกรณีที่สหกรณ์ก่อนนี้และภาระผูกพันกับชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็นสมาชิกรวมกันแล้ว ให้ทำได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของทุนเรือนหุ้นร่วมกับทุนสำรองของสหกรณ์ผู้ก่อนนี้และภาระผูกพัน

(๕.๓) การก่อนนี้และภาระผูกพัน การให้กู้ และการฝากเงินของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ซึ่งได้ทำนิติกรรมอยู่ก่อนกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและมีข้อกำหนดไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ให้นิติกรรมนั้นยังคงอยู่ต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาที่ตกลงกันได้

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงการบริหารจัดการและการกำกับดูแลทางการเงิน
ของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

พ.ศ.

หลักการ

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์
ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนในการให้กู้และการให้สินเชื่อ การรับฝากเงิน การก่อหนี้
และการสร้างภาระผูกพัน ซึ่งรวมถึงการกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกัน การบริหารสินทรัพย์และการดำรง
สินทรัพย์สภาพคล่อง การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง และการกำกับดูแลการกระจุกตัว
ของความเสี่ยงในการทำธุรกรรมทางการเงิน

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๘๘/๒ (๔) (๕) (๗) (๑๐) และ (๑๓) และมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม
แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน
ในการให้กู้และการให้สินเชื่อ การรับฝากเงิน การก่อหนี้ และการสร้างภาระผูกพัน ซึ่งรวมถึง
การกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกัน การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง การจัดชั้น
สินทรัพย์และการกันเงินสำรอง และเรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานและการกำกับดูแล
เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้